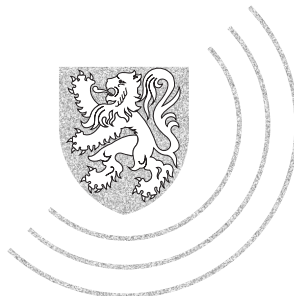

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

10 oktober 2003

VOORSTEL VAN DECREET

**– van mevrouw Veerle Declercq en de heren Guy Sols, Robert Voorhamme,
André-Emiel Bogaert, Jan Laurys en Jos Stassen –**

houdende het Handvest van de Werkzoekende

ADVIES

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Zie :

1663 (2002-2003)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van de Raad van State

Brussel, 8 oktober 2003.
AAG/kv/brfHandvest.

Aan dhr. Norbert DE BATSELIER,
Voorzitter
Vlaams Parlement

1011 BRUSSEL

Betreft : Advies bij het voorstel van decreet houdende het Handvest van de Werkzoekende

Mijnheer de Voorzitter,

Het Vlaams Parlement vroeg de SERV op 10 juli 2003 om advies bij het voorstel van decreet houdende het Handvest van de Werkzoekende. De Raad is op 8 oktober 2003 samen gekomen en heeft het advies goedgekeurd.

In de algemene bespreking van het decreet worden volgende lijnen uitgezet :

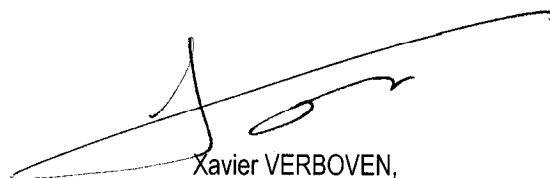
- De Raad beoordeelt het voorstel van decreet positief doch met een kritische blik.
- Zo is de Raad tevreden dat een aantal plichten en rechten die momenteel verspreid zijn over verschillende decreten en besluiten, gebundeld worden in een overzichtelijk geheel. Belangrijk hierbij is wel dat dan een maximale afstemming dient te gebeuren tussen het Handvest en deze decreten en besluiten.
- Vervolgens pleit de Raad voor een gedifferentieerde benadering van enerzijds werkzoekenden en anderzijds de intermediaire organisaties.
- Tot slot vraagt de Raad om betrokken te worden bij de uitvoering van dit decreet.

Deze algemene bemerkingen hebben hun invloed op de specifieke artikels uit het decreet. In de artikelsgewijze bespreking van het advies gaat de Raad hier dieper op in, en wordt een uitgebreidere argumentatie met voorstellen weergegeven.

Met de meeste hoogachting,

Pieter KERREMANS,
Administrateur-generaal.

Xavier VERBOVEN,
Voorzitter.

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding	5
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking	6

1. Inleiding

Bij brief van 10 juli 2003 vroeg het Vlaams Parlement de SERV om advies over het voorstel van decreet - van mevrouw Veerle Declercq en de heren Guy Sols, Robert Voorhamme, André-Emiel Bogaert, Jan Laurys en Jos Stassen - houdende het Handvest van de Werkzoekende. Bij monde van de Voorzitter, dhr. De Batselier, werd gevraagd een advies te verstrekken voor 1 oktober 2003, aangezien de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme de besprekingen over het voorstel van decreet zou hervatten op 2 oktober 2003. Na telefonisch contact werd uitstel verleend tot en met de Raad van 8 oktober 2003.

Het Handvest is een uitvloeisel van een Resolutie van het Vlaams Parlement d.d. 8 mei 2002. Hierin vroeg het Parlement dat o.a. werk zou gemaakt worden van een Handvest voor de Werkzoekende dat het Charter van de Werkzoekende van 31 maart 1993 zou moeten vervangen. Het Parlement somde eveneens een aantal basisrechten op in haar resolutie.

Algemeen gesteld wil het voorstel van decreet de relatie (zowel rechten als plichten) regelen tussen enerzijds de werkzoekende en de diverse tussenpersonen op de arbeidsmarkt en anderzijds tussen de werkzoekende en de werkgevers van de Vlaamse openbare sector.

De indieners van het voorstel stellen dat het Charter best kan worden bijgestuurd en aangevuld aangezien het enkel de VDAB bindt, het geschreven is vanuit de optiek van de niet-actieve werkzoekenden, het geen afdwingbare rechten bevat, er een aantal rechten in ontbreken en er sinds 1993 nieuwe risico's ontstaan zijn. Daarom is het volgens hen nodig om opnieuw "een moderne set van individuele rechten van de werkzoekende ten opzichte van de arbeidsmarktvoorzieningen [...] te omschrijven".

2. Algemene bespreking

De SERV beoordeelt het voorliggende initiatief positief doch met een kritische blik. Zo stelt de Raad vast dat het voorstel aansluit bij een eerdere resolutie van het Vlaams Parlement en het in het verlengde ligt van een aantal federale initiatieven zoals bv. het Charter van de Sociaal verzekerde, en de patiëntenrechten.

Tevens worden hiermee een aantal bestaande leemtes inzake regelgeving opgevuld. Zo kan gedacht worden aan onder meer de rekrutering en selectie in de Vlaamse openbare sector, meer sluitende bescherming van de persoonlijke levenssfeer, en een veralgemeend gelijkvormig opleidingsstatuut.

Het is duidelijk dat het Charter uit 1993 enigszins gedateerd is, in die zin dat het enkel betrekking had op de rechten van ingeschreven werkzoekenden t.o.v. de VDAB. Het huidige voorstel betracht terecht rechten en plichten te definiëren naar alle intermediairen toe.

De Raad is tevreden dat met dit decreet een heel aantal rechten en plichten die momenteel verspreid zijn over verschillende decretale en reglementaire bepalingen, gebundeld worden in een overzichtelijk geheel. Zo kan verwezen worden naar het Charter van de Werkzoekende uit 1993, het decreet m.b.t. de private arbeidsbemiddeling van 1999, het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt van 8 mei 2003 en het decreet betreffende het inwerkingsbeleid van 4 juni 2003. Het mag echter niet de bedoeling zijn van het Handvest om de doelstellingen en bepalingen van deze decreten te doorkruisen. Er dient dus een maximale afstemming nagestreefd te worden van dit Handvest op de bestaande decreten en uitvoeringsbesluiten.

Verder meent de Raad dat voor enkele bepalingen een gedifferentieerde benadering nodig is van enerzijds de werkzoekenden en anderzijds de intermediaire organisaties. Voor bepaalde rechten en plichten zal het met name nodig zijn een onderscheid te maken tussen werkende en niet-werkende werkzoekenden, en tussen verschillende intermediairen (publieke en private, gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde, arbeidsbemiddelaars en opleidingsinstellingen,...). In de artikelsgewijze bespreking gaat de Raad hier verder op in.

Tot slot vraagt de Raad een sterke betrokkenheid bij de uitvoering van dit decreet.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 2, 1°:

De Raad stelt voor om twee onderscheiden groepen werkzoekenden te definiëren, namelijk werkende werkzoekenden enerzijds en niet-werkende werkzoekenden anderzijds. Voor sommige bepalingen in het Handvest is het immers relevant een onderscheid te maken tussen beide categorieën. Daarom vraagt de Raad dat in dit artikel een omschrijving wordt opgenomen van de categorie 'niet-werkende werkzoekenden'.

De Raad stelt volgende formulering voor:

1° bis: *"niet-werkende werkzoekenden: elke persoon die geen betaalde beroepsarbeid verricht en als werkzoekende is ingeschreven bij de VDAB."*

Verderop in de bespreking geeft de Raad meer precies aan waar het wenselijk is om tussen beide categorieën een onderscheid te maken.

Artikel 2, 2°:

De Raad vindt het positief dat gekozen wordt voor een ruim spectrum van intermediairen. De Raad stelt echter vast dat de begrippen beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling niet worden omschreven in het voorstel van decreet, maar dat het aan de Vlaamse regering wordt overgelaten deze begrippen te omschrijven. Voor de rechtszekerheid is het echter aangewezen de activiteiten niet via uitvoeringsbesluit te bepalen, maar rechtstreeks in het decreet. Daarom stelt de Raad voor om de definities voor de verschillende vormen van intermediairen op te nemen in artikel 2, 2°.

Voor de definities van **beroepskeuzevoorlichting** en **beroepsopleiding** worden best dezelfde definities gehanteerd als bij de uitvoering van het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt (8 mei 2003).

De Raad stelt voor om in het voorstel van decreet 'loopbaanbegeleiding' te vervangen door 'trajectbegeleiding'. Immers wordt loopbaanbegeleiding als term eerder gebruikt voor de begeleiding van werkenden en wordt de eigen variant van loopbaanbegeleiding voor werkzoekenden meestal aangeduid als trajectbegeleiding. Dit kan als volgt worden omschreven (cf. Besluit Vlaamse regering betreffende de opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers van 18 juli 2003):

"Trajectbegeleiding: het geheel van adviezen en diensten dat er op gericht is een werkzoekende te begeleiden met het oog op de verdere ontwikkeling van zijn/haar loopbaan en/of het participeren aan een traject waarin de meting van competenties centraal staat."

Arbeidsbemiddeling kan best als volgt worden omschreven (cf. decreet m.b.t. de private arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest van 13 april 1999):

*"Arbeidsbemiddeling: - de activiteiten uitgeoefend door een tussenpersoon, die erop gericht zijn werknemers bij te staan bij het zoeken van een nieuwe tewerkstelling of werkgevers bij het zoeken van werknemers;
- het in dienst nemen van werknemers, om hen ter beschikking te stellen met het oog op de uitvoering van een bij of krachtens de wet toegelaten tijdelijke arbeid."*

De **erkenning van verworven competenties** vormt volgens de Raad een lacune in het huidige voorstel van decreet. Er worden momenteel heel wat initiatieven genomen m.b.t. de herkenning, beoordeling en erkenning van verworven competenties. Ook werkzoekenden zullen vaak met erkenning van verworven competenties te maken krijgen. Daarom acht de Raad het wenselijk de definitie van intermediairen uit te breiden met organisaties die activiteiten aanbieden op dit vlak. Dit kan als volgt worden omschreven:

"Erkenning van verworven competenties: activiteiten waarbij iemand alle kennis, vaardigheden en attitudes die men zich heeft eigen gemaakt, via formele opleidingen (op school, via een

cursus, via een training-on-the-job,...), via werkervaring of via persoonlijke en maatschappelijke activiteiten, kan laten herkennen, beoordelen, erkennen en ook certificeren."

Artikel 3, 1°, b):

Volgens de Raad is deze passage overbodig aangezien personen die zich kandidaat stellen voor een vacature bij de Vlaamse overheid per definitie "op zoek zijn naar werk". Ze vallen dus reeds onder de definitie in art. 2, 1°. Artikel 3, 1°, b) kan dan best geschrapt worden.

Artikel 5:

De Raad acht het opportuun om, zoals dit vandaag reeds bestaat voor de private arbeidsbemiddeling, te voorzien in de mogelijkheid om deze bepalingen te vervangen door gelijkwaardige gedragscodes. De Raad stelt daarom voor dat een bepaling wordt toegevoegd die als volgt kan luiden:

"Deze bepalingen zijn slechts van toepassing bij ontstentenis van gelijkwaardige bepalingen m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in een gedragscode, opgesteld door een erkende beroepsfederatie van intermediairen. De gelijkwaardigheid dient te worden vastgesteld door de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid, na advies van de SERV".

Verder stelt de Raad voor om in de derde zin van het derde lid van dit artikel volgende wijziging door te voeren: "[...] daarover vooraf geïnformeerd en moet hij uitdrukkelijk zijn toestemming verlenen." De Raad stelt eveneens voor om de bepaling: *"Dat gebeurt door ondertekening van een verklaring waarvan de werknemer de draagwijdte duidelijk kan begrijpen."* (3° lid, 4° zin), te schrappen. Deze verplichte schriftelijke procedure voor het geven van toelating blijkt in de praktijk voor bepaalde intermediairen, zoals uitzendkantoren, immers moeilijk werkbaar te zijn, en kan in concrete situaties de aanwervingskansen van werkzoekenden belemmeren.

Artikel 6:

In dit artikel wordt aan werkzoekenden het recht toegekend op kosteloze deelname aan de activiteiten van intermediaire organisaties. De Raad gaat akkoord met het principe dat voor arbeidsbemiddeling geen vergoeding kan gevraagd worden aan de werkzoekenden. De Raad volgt ook het principe dat deelname aan door de overheid georganiseerde of gesubsidieerde begeleiding en opleiding voor niet-werkende werkzoekenden in principe kosteloos moet zijn.

Evenwel meent de Raad dat er geen redenen zijn om aan werkende werkzoekenden een recht op kosteloze deelname aan beroepsopleiding en trajectbegeleiding te voorzien. Wat niet-werkende werkzoekenden betreft, is het recht op kosteloosheid van beroepsopleiding wel relevant, maar enkel voor het door de Vlaamse overheid georganiseerde of gesubsidieerde aanbod.

Daarom stelt de Raad voor het eerste lid van artikel 6 als volgt te herformuleren:

“Bij deelname van de werkzoekende aan de activiteiten van intermediairen op het vlak van trajectbegeleiding, beroepsopleiding, arbeidsbemiddeling, erkenning van verworven competenties en beroepskeuzevoorlichting heeft de werkzoekende het recht op kosteloosheid.

Dit is niet van toepassing:

- *op werkzoekenden die deelnemen aan beroepsopleiding die niet door de overheid wordt georganiseerd of gesubsidieerd;*
- *op werkende werkzoekenden die deelnemen aan activiteiten inzake beroepsopleiding, trajectbegeleiding of erkenning van verworven competenties”.*

De bepaling inzake de Vlaamse diensten kan behouden blijven.

Artikel 7:

De Raad stelt vast dat het bepaalde in lid 2 toepassingsproblemen kan veroorzaken wanneer de werkzoekende zich inschrijft voor een brede waaier van vacatures zoals bv. in de uitzendsector of spontaan solliciteren. De Raad stelt daarom voor het tweede lid van dit artikel te vervangen door volgende bepaling:

“De werkzoekende die deelneemt aan opleiding, trajectbegeleiding of erkenning van verworven competenties heeft recht op voorafgaande, kosteloze, volledige en betrouwbare informatie over de opleiding, de begeleiding of de procedure tot erkenning van verworven competenties en over de organisatie die de activiteiten uitvoert;

De werkzoekende die solliciteert voor een welbepaalde vacature of wervingsreserve heeft recht op voorafgaande, kosteloze en betrouwbare informatie over de vacature of wervingsreserve, de selectiecriteria en de selectieprocedure en over de organisatie die de activiteiten uitvoert.”

Tot slot wijst de Raad erop dat het vierde lid van dit artikel, i.v.m. het schriftelijk op de hoogte brengen, moeilijk toepasbaar is voor de uitzendsector. De Raad vraagt dan ook dat dit artikel aan de specifieke situatie van de uitzendsector aangepast wordt.

Artikel 8, 1^e lid:

De Raad meent dat in dit artikel, dat het recht op persoonlijke begeleiding en op aangepaste trajecten regelt, duidelijk moet worden gemaakt dat het aan de overheid toekomt dit recht te waarborgen, en dat dit recht dus niet door de werkzoekende kan worden uitgeoefend t.a.v. elke afzonderlijke intermediair.

Bovendien is het belangrijk om in dit verband een onderscheid te maken tussen werkende en niet-werkende werkzoekenden. Anders dan voor niet-werkende werkzoekenden, is het volgens

de Raad niet aangewezen om – binnen het kader van dit decreet – voor werkende werkzoekenden een recht te waarborgen op persoonlijke begeleiding en aangepaste trajecten.

De Raad stelt dan ook voor om het eerste lid van artikel 8 als volgt te herformuleren:

“De Vlaamse overheid waarborgt, via de door haar georganiseerde en gesubsidieerde intermediairen, dat elke niet-werkende werkzoekende, alsook elke verplicht ingeschreven werkzoekende, begeleid wordt bij het zoeken naar werk en dat ze in het kader van een aangepaste trajectbegeleiding aan de nodige opleiding en werkervaring kunnen deelnemen met het oog op een duurzame tewerkstelling.”

De SERV vraagt de Vlaamse regering er eveneens op toe te zien dat de uitvoeringsbesluiten bij dit decreet, de mogelijkheden vrijwaren van de VDAB om prioriteiten te stellen wat betreft het ‘in traject’ nemen van werklozen. De Raad stelt eveneens dat de Vlaamse regering er op dient toe te zien dat bij de uitvoering van dit decreet evenveel aandacht geschonken wordt aan zowel werkzoekenden vooraleer ze langdurig werkloos worden als aan langdurig werklozen.

Artikel 8, 2^e lid:

In deze bepaling wordt, zoals aangekondigd in de toelichting, ook een plicht van de werkzoekende geregeld, namelijk de verplichting om – op basis van zijn bekwaamheden – in te gaan op de aangeboden kansen inzake begeleiding, opleiding en tewerkstelling.

Deze bepaling roept een aantal problemen op.

Ten eerste meent de Raad dat deze plicht moet beperkt worden tot niet-werkende werkzoekenden.

Ten tweede vraagt de Raad dat, behalve met de bekwaamheden van de werkzoekende, ook rekening gehouden wordt met zijn/haar persoonlijke arbeidsmarktaspiraties en persoonlijke situatie bij het bepalen van de kansen waarop de niet-werkende werkzoekende dient in te gaan. De Raad stelt dan ook voor om het tweede lid van artikel 8 te herformuleren tot:

“De niet-werkende werkzoekende is er toe gehouden in te gaan op de aangeboden kansen inzake begeleiding, opleiding en tewerkstelling, rekening houdend met zijn of haar bekwaamheden, persoonlijke arbeidsmarktaspiraties en persoonlijke situatie.”

Ten derde is eveneens niet duidelijk ten aanzien van wie de werkzoekende gehouden is de aangeboden kansen te benutten.

Tot slot verwijst de Raad naar de plichten die allochtonen (nieuwkomers en oudkomers) opgelegd krijgen in het decreet op het inwerkingsbeleid van 4 juni 2003. In zijn advies bij het voorontwerp van decreet merkte de Raad reeds op dat moet vermeden worden tot een ongelijke behandeling te komen van allochtonen en autochtonen. Daarom is het wenselijk dat de bepa-

ling in artikel 7 van het inwerkingsdecreet uitgebreid wordt en dan overgenomen in het Handvest. Op deze manier geldt het meteen voor alle niet-werkende werkzoekenden, zonder dat nog langer verkeerdelijk de indruk gewekt wordt dat alleen allochtonen kunnen gesanctioneerd worden bij onvoldoende medewerking. Dit moet daarom gepaard gaan met een schrapping van dit artikel in het inwerkingsdecreet. Bij de definitieve libellering moet uiteraard ook rekening worden gehouden met de resultaten van het overleg over de controle op de werklozen in het kader van de lopende nationale werkgelegenheidsconferentie.

Zodoende stelt de Raad voor om een derde lid toe te voegen aan artikel 8:

"Indien de betrokkene weigert in te gaan op een passend aanbod inzake begeleiding, opleiding en tewerkstelling of indien de stopzetting of mislukking van de begeleiding of opleiding het gevolg is van een foutieve houding van de niet-werkende werkzoekende, dan deelt de VDAB dit, naargelang van het geval, mee aan de dienst die bevoegd is voor de toekenning van de werkloosheidsuitkeringen of het leefloon."

Artikel 10:

Het is aangewezen de term 'ontvangst' te vervangen door de term 'onthaal', zoals bepaald in CAO nr. 22 van de Nationale Arbeidsraad.

Artikel 12:

Indien het ontwerp van decreet inzake titel van beroepsbekwaamheid goedgekeurd wordt door het Vlaams Parlement, kunnen er overlappingsen ontstaan met het Handvest. Om verwarring en rechtsonzekerheid te vermijden vraagt de Raad dat beide decreten op elkaar afgestemd worden.

Artikel 13:

De Raad wijst erop dat de uitzendbureaus, als werkgever, reeds onder toepassing vallen van de federale wetgeving inzake preventie en veiligheid op het werk. De Raad wijst er overigens op dat het tweede lid van deze bepaling, wat de uitzendbureaus betreft, in strijd is met artikel 19 van de Wet van 24 juli 1987, waarin de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de uitzendkracht hoofdzakelijk bij de gebruiker wordt gelegd. Het is daarom aangewezen de uitzendbureaus in dit artikel uitdrukkelijk uit te sluiten.

Artikel 14:

Het lijkt niet aangewezen om inspraak, overleg en onderhandeling te voorzien bij alle intermediairen. De praktische uitvoering van dit artikel is niet haalbaar.

Zoals dit ook voor artikel 13 geldt, is het sociaal grondrecht op informatie, raadpleging en overleg voor de werknemers van de uitzendbureaus reeds geregeld via het federale arbeidsrecht. Daarom vraagt de Raad dat het recht op inspraak, overleg en onderhandeling doelgericht en efficiënt ingezet wordt daar waar langduriger trajecten aangeboden worden. Specifiek

denkt de Raad aan beroepsopleiding en werkervaring die door de Vlaamse overheid georganiseerd of gesubsidieerd worden. De verdere modaliteiten hiervan dienen bepaald te worden in de uitvoeringsbesluiten.

De Raad wenst voorts voorbehoud uit te drukken bij de stelling in de Memorie van Toelichting bij dit artikel dat de cursistenraden 'uitermate positief' kunnen beoordeeld worden. De sociale partners hebben in de schoot van het Beheerscomité van de VDAB besloten het experiment met de cursistenraden te vervangen door een nieuw inspraakmodel. De Raad vraagt dan ook dat voortgebouwd wordt op de ervaringen met dit nieuwe inspraakmodel.

Artikel 16:

De Raad verheugt er zich over nauw betrokken te worden bij de uitvoering van dit decreet. Specifiek wat artikel 10 betreft (onthaalbeleid in de Vlaamse openbare sector) volstaat voor de Raad evenwel het overleg met de representatieve organisaties van het overheids- en onderwijspersoneel.

Artikel 17:

De Raad acht het positief dat een klachtenprocedure voorzien wordt. Toch is het wenselijk om dit voor bepaalde beslissingen van intermediairen te verruimen tot een beroepsprocedure. Het dient hierbij te gaan om beslissingen die van wezenlijk belang zijn voor de positie van de werkzoekende op de arbeidsmarkt: weigering van toegang tot een opleiding, het niet toekennen van een certificaat of titel, stopzetting van een opleiding, enz... Daarom kan best een decretale onderbouwing voorzien worden waarbij door de Vlaamse overheid georganiseerde of gesubsidieerde intermediairen inzake beroepsopleiding, arbeidsbemiddeling en herkenning, beoordeling en erkenning van verworven competenties verplicht worden te voorzien in een beroepsprocedure.

Verder stelt de Raad vast dat, volgens dit artikel, elke intermediaire organisatie die niet onderworpen is aan de verplichting een klachtenvoorziening in te stellen krachtens het decreet van 1 juni 2001, verplicht wordt een eigen klachtenprocedure in te stellen. De Raad merkt op dat artikel 8 van het besluit van de Vlaamse regering van 8 juni 2000 reeds een klachtenprocedure voorziet m.b.t. de activiteiten van private arbeidsbemiddelingsbureaus. Deze procedure is trouwens slechts van toepassing bij ontstentenis van een gelijkwaardige klachtenprocedure ingericht door een beroepsfederatie of door het paritair overlegorgaan van de betrokken sector. De Raad stelt dan ook voor om de erkende private arbeidsbemiddelingsbureaus, die ressorteren onder het decreet van 13 april 1999, uit te sluiten van wat bepaald wordt in artikel 17.

Artikel 23:

Indien de opmerking van de Raad bij artikel 8, 2^e lid – inzake het overnemen in het Handvest, van de plichten die gelden voor allochtonen zoals bepaald in het inwerkingsdecreet – gevolgd

wordt, dient aan artikel 23 toegevoegd te worden dat deze bepaling geschrapt wordt in het inwerkingsdecreet.